

Î N C H E I E R E

31 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea înaintată de Ungureanu Ion și Ungureanu Denis către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral și material prin tragere ilegală la răspundere penală,

împotriva deciziei din 15 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse cererile de apel depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova, fiind menținută hotărârea din 28 august 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 17 iunie 2019, reclamanții Ungureanu Ion și Ungureanu Denis, prin intermediul reprezentantului, avocatului Șaban Alexandru, au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la 25 octombrie 2013, prin ordonanța emisă de procurorul adjunct al Procuraturii raionului Strășeni, Aurelian Buzdugan, s-a dispus anularea ordonanței de refuz în pornirea urmăririi penale împotriva lui Ungureanu Ion și Ungureanu Denis, fiind pornită urmărirea penală în privința acestora în baza art. 287 alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanța din 25 noiembrie 2013, emisă de OUP al SUP IP Strășeni, Diana Solomon, a fost recunoscut Ungureanu Ion în calitate de bănuț, conform art. 287 alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanța procurorului din cadrul Procuraturii raionului Strășeni din 25 februarie 2014 a fost pus sub învinuire Ungureanu Ion, incriminându-i-se săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) din Codul penal. Iar, prin ordonanța procurorului din cadrul Procuraturii raionului Strășeni din 25 februarie 2014 a fost aplicată față de Ungureanu Ion, măsura preventivă sub forma impunerii angajamentului scris cu obligarea de a nu părăsi localitatea.

Prin ordonanța din 25 noiembrie 2013, emisă de OUP al SUP IP Strășeni, Diana Solomon, a fost recunoscut Ungureanu Denis în calitate de bănuț, conform art. 287 alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanța procurorului din cadrul Procuraturii raionului Strășeni din 25 februarie 2014 a fost pus sub învinuire Ungureanu Denis, incriminându-i-se săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) din Codul penal. Iar, prin ordonanța procurorului din cadrul Procuraturii raionului Strășeni din 25 februarie 2014 a fost aplicată față de Ungureanu Denis, măsura preventivă sub forma impunerii angajamentului scris cu obligarea de a nu părăsi localitatea.

Prin sentința Judecătorei Strășeni din 17 august 2017 a fost achitat Ungureanu Ion și Ungureanu Denis privind învinuirea adusă în baza art. 287 alin. (2) lit. b) din Codul penal, pe motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele constitutive ale acestei infracțiuni, fiind revocată măsura preventivă sub formă de obligarea de a nu părăsi țara.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 mai 2018, au fost recunoscuți vinovați Ungureanu Ion și Ungureanu Denis de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) din Codul penal, fiindu-le aplicată pedeapsa sub formă de închisoarea pe un termen de 2 (doi) ani, pentru fiecare, iar, prin aplicarea prevederilor art. 90 din Codul penal, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani. Totodată, s-a admis acțiunea civilă, încasându-se de la Ungureanu Ion și Ungureanu Denis în beneficiul părții vătămate Gherciu Petru în mod separat - câte 1000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral și, în mod solidar suma de 13 635 lei cu titlu de reparare a prejudiciului material produs prin infracțiune.

Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 05 februarie 2019, s-a casat total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 mai 2018, cu menținerea sentinței Judecătorei Strășeni din 17 august 2017 privind achitarea lui Ungureanu Ion și Ungureanu Denis de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) din Codul penal, decizia devenind irevocabilă.

Potrivit reclamanților, în cadrul procesului penal, Ungureanu Ion și Ungureanu Denis au fost asistați de un singur apărător, plătind pentru asistență juridică a câte un onorariu în suma de 20 000 lei, fiecare. De asemenea, reclamanților le-au fost aduse suferințe psihice și fizice, manifestate prin tratamentul medical și atingerea imaginii în public.

Reieșind din cele expuse, reclamanții au solicitat încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în beneficiul lui Ungureanu Ion Pavel și Ungureanu Denis Ion, pentru fiecare, a sumei de 200 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 20 000 lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru asistență juridică în cadrul examinării cauzei penale.

Prin hotărârea din 28 august 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, s-a admis acțiunea parțial. S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantului Ungureanu Ion cu titlu de prejudiciu moral suma de 25 000/douăzeci și cinci mii/,00 lei și cu titlu de prejudiciu material suma de 20 000/douăzeci mii/,00 lei, iar în total suma de 45 000/patruzeci și cinci mii/,00 lei. S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantului Ungureanu Denis cu titlu de prejudiciu moral suma de 25 000/douăzeci și cinci mii/,00 lei și cu titlu de prejudiciu material suma de 20 000/douăzeci mii/,00 lei, iar în total suma de

45 000/patruzeci și cinci mii/,00 lei. În rest, pretențiile reclamanților s-au respins, ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia din 15 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova, fiind menținută hotărârea din 28 august 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că prima instanță a examinat cauza sub toate aspectele, a dat răspuns tuturor argumentelor formulate de părți și a pronunțat o hotărâre întemeiată.

La 30 noiembrie 2020, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a contestat cu recurs decizia din 15 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar s-au invocat motive și argumente similare celor din cererea de apel.

Astfel, recurentul a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei din 15 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău cu pronunțarea unei decizii de respingere integrală a acțiunii.

La 18 ianuarie 2021, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus referință la cererea de recurs, solicitând admiterea acesteia.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova este neîntemeiat și urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 15 septembrie 2020 și expediată participanților la proces la 23 octombrie 2020 (f.d. 177), fiind recepționată de recurent la 02 noiembrie 2020 (f.d. 189). Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 15 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 30 noiembrie 2020, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra

inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Dumitru Mardari